

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК СУСПІЛЬНА ПОТРЕБА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

О. В. Фоменко, Л. І. Верба

У статті описано суспільна потреба студентів ЗВО у фізичній культурі і спорті як запоруці здорової нації. Особливу важливу роль відіграє професійна підготовка майбутніх учителів з фізичної культури та їх ціннісного ставлення до фізичної культури і спорту як значущих компонентів життєдіяльності.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх учителів, студенти, заклади вищої освіти, фізична культура і спорт.

The article describes the public need for institutions of higher education students in physical culture and sports as a pledge for a healthy nation. Particularly important is the professional training of future physical education teachers and their valuable attitude to physical culture and sports as significant components of life.

Key words: vocational training of future teachers, students, institutions of higher education, physical education and sports.

В сучасних умовах актуалізується потреба суспільства у формуванні здорового покоління. Це обумовлено цілою сукупністю факторів: екологічним (наслідки чорнобильської катастрофи, масштабні техногенні впливи), економічним (зниження рівня життя громадян України внаслідок соціально-економічної кризи), соціальним (поява у суспільстві нових соціальних еталонів, стандартів, потреб, пріоритетів і цінностей). Важливу роль відіграє і зниження можливостей держави в оздоровленні громадян: скорочення рекреаційних, культурних, медичних програм. За цих умов центр тяжіння державної політики зміщується на питання профілактики, що викликає зміни у педагогічній системі. Нормативними для освітніх навчальних закладів різного рівня стають курси валеології, санітарно-гігієнічного просвітництва, створюються екологічні центри для роботи з молоддю, зростає кількість наукових досліджень з екологічного виховання школярів та студентів, з проблеми підготовки вчителя до відповідної роботи [1; 3].

Звісно, така тенденція у сфері навчання і виховання підсилює роль фізичної культури, яка сьогодні розглядається як важливий засіб профілактики не лише різного роду захворювань, а й розповсюдження шкідливих звичок серед молоді (наркоманія, алкоголізм), конструктивного заповнення вільного часу з метою перешкоди діям підлітків і студентської молоді. Такий підхід збільшує та ускладнює завдання, що покладаються на відповідний навчальний предмет як у межах закладів загальної середньої освіти, так і у

зкладах вищої освіти. Особливу важливість це має у професійній підготовці майбутніх учителів. При цьому мова йде не лише про вчителів фізичної культури, а про педагогів будь-якого предмету, адже саме від педагогічних працівників, їх поведінки, ставлень, цінностей, що наслідуються, залежить прийняття відповідних нормативів життєдіяльності учнями [2]. Аналіз чинних у закладах вищої педагогічної освіти навчальних планів та програми з фізичного виховання доводить, що зростання об'єктивної потреби суспільства у формуванні фізично активного покоління майбутніх педагогів знайшло у них своє відображення [5].

Як показує світовий досвід, основним фактором орієнтації суспільства та окремих громадян на активний спосіб життя є формування відповідних аксіологічних основ, актуалізація окремих ціннісних складових. Успіх будь-якої програми (оздоровчої, виховної, розвиваючої) буде досягнуто лише тоді, коли зовнішні стимули перейдуть у внутрішню мотивацію, тобто буде сформовано ціннісне ставлення до відповідних явищ та подій. В той же час здійснений нами теоретичний аналіз свідчить, що проблема формування ціннісного ставлення студентів закладів вищої освіти до фізичної культури і спорту як значущих компонентів життєдіяльності, а отже, і до відповідного навчального предмету у структурі професійної підготовки розроблена явно недостатньо [4].

Об'єкт дослідження є професійна підготовка майбутніх учителів.

Предметом дослідження – ціннісне ставлення студентів до фізичної культури як умова підвищення ефективності фізичного виховання майбутніх учителів у процесі професійної підготовки.

Метою дослідження є виявлення педагогічних умов, за якими викладання навчального курсу «Фізичне виховання» у закладах вищої освіти буде сприяти формуванню у майбутніх учителів ціннісного ставлення до фізичної культури.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Виявлення реальних ставлень студентів до фізичної культури як компоненту життєдіяльності і навчального предмету за традиційною системою навчання.
2. Визначення сукупності умов, які сприятимуть формуванню у студентів ціннісного ставлення до фізичної культури у процесі професійної підготовки.
3. Розробка і апробація методів формуючого впливу на студентів, що сприятиме розвитку ціннісного ставлення до фізичної культури у процесі вивчення відповідного навчального предмету.

Для вирішення поставлених завдань роботи та досягнення мети використовувались такі **методи дослідження**: аналіз наукових першоджерел, спостереження, опитування, бесіди, анкетування, психологічне тестування, сукупність яких дозволила визначити

різномісні особливості ставлень студентів до фізичної культури і навчального предмету «Фізичне виховання» як особистісної та професійної цінності.

Значна питома вага занять з фізичної культури в сучасній структурі професійної підготовки обумовлює необхідність пошуку нових шляхів підвищення ефективності цього процесу. Зокрема, важливим резервом є формування в студентів ціннісного ставлення до відповідного предмету і занять.

Комплексне експериментальне дослідження, яке базувалося на широкій методичній базі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради і включало значний контингент студентів, підтвердило, що ставлення студентів до фізичної культури і спорту, а також до відповідного навчального предмету у структурі професійної підготовки не тільки не завжди є оптимальним, а інколи навіть містить деструктивні тенденції:

- значна кількість студентів вказали, що під час занять з предмету «Фізична культура» (у ЗЗСО) і «Фізичне виховання» (у ЗВО) відчували психологічний дискомфорт, мали суттєві ускладнення, отримували психологічні травми;

- у системі ціннісних орієнтацій досліджуваного контингенту студентів фізичне здоров'я займає за традиційною системою навчання одне з останніх місць;

- порівняльний аналіз оцінок студентами навчальних предметів «Фізична культура» у ЗЗСО та курсу «Фізичне виховання» у ЗВО свідчить про те, що організація викладання відповідного курсу у закладі вищої освіти отримує по багатьох критеріях більш низькі оцінки, ніж ті, що отримав аналогічний шкільний курс;

- рівень ціннісного ставлення значної частини студентів до фізичного виховання і спорту, що, в свою чергу, визначає їх ставлення до відповідного навчального предмету, є недостатньо високим.

Впровадження запропонованої системи роботи зі студентами педагогічного ЗВО дозволило суттєво підвищити мотиваційні основи засвоєння курсу «Фізичне виховання», сформувати у студентів ціннісне ставлення до фізичної культури і спорту, потребу у неперервному фізичному розвитку як під час аудиторних занять, так і шляхом самостійної роботи.

Література:

1. Бельський Я. Теоретичні і методичні основи підвищення ефективності праці вчителів фізичного виховання: автореф. дис. ... докт. пед. наук. Ін-т педагогіки і психології профосвіти АПН України. К., 2000. 46 с.

2. Вовк В. М. Шляхи вдосконалення фізичного виховання студентів. монографія. Луганськ: вид-во СУДУ, 2002. 176 с.

3. Круцевич Т. Ю., Воробьев М. И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей. К.: Олимпийская литература, 2005. 196 с.
4. Данилко М. Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури. Луцьк: «Волинська обласна друкарня», 2003. 234 с.
5. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна кн. Богдан, 2006. Ч. 1. 272 с.